

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: 08 **Право**
Спеціальність: 081 **Право**
Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
Рік підготовки – 2 рік, семестр - III
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу - **к.ю.н. Заставна Ольга Петрівна**

Контактна інформація – olya.zastavna@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна **«Конституційне процесуальне право»** відноситься до вибірових навчальних дисциплін, об'єктом вивчення якої є суспільні відносини, що виникають у зв'язку з реалізацією суб'єктами конституційних відносин своїх прав і обов'язків, які складаються в процесі організації і здійснення публічної влади. Курс сприяє узагальненню закономірностей, тенденцій та практики функціонування конституційно-правових інститутів, усвідомленню важливості належного їх функціонування для формування громадянського суспільства, розбудови правової, демократичної держави.

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо належного розуміння понятійно-категорійного апарату конституційного процесуального права; набуття знань про порядок і процедуру реалізації конституційно-правових засад державотворчого процесу в Україні, конституційної реформи, про стадії конституційного процесу, поняття правотворчого та законодавчого процесів, підстави і порядок набуття та припинення громадянства, реалізацію конституційних прав громадянами України; отримання необхідних навичок щодо застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань в сфері застосування норм конституційного процесуального законодавства.

Міждисциплінарні зв'язки. При засвоєнні цього курсу необхідно використовувати знання, отримані в процесі вивчення таких юридичних дисциплін: Загальна теорія права, Конституційне право.

Метою дисципліни є формування необхідної фахової спроможності правильного трактування та практичного застосування норм чинного законодавства у сфері формування та функціонування системи публічної влади України; закріплення необхідних навичок використання правозахисних механізмів у своїй практичній діяльності, захисту власної правової позиції з питань конституційно-правового регулювання.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
22/50	Змістовий модуль I. Загальні засади конституційного процесу в Україні		
4/8 Л1, С1	Тема 1. Основи теорії конституційно-процесуального права в Україні.	Знати поняття і предмет конституційного процесуального права, особливості конституційно-процесуальних норм та форми їх реалізації; розмежовувати норми матеріального та процесуального права; визначати методи конституційного регулювання та правозастосування; аналізувати конституційні процесуальні відносини та строки, докази у конституційному процесуальному праві.	Питання, презентаційні проекти, тести
4/8 Л2, С2	Тема 2. Державотворчий процес в Україні	Знати поняття і зміст державотворчого процесу, суб'єкт та об'єкт державотворення, аналізувати державотворчі акти України, процедуру прийняття та зміни Конституції України, основні зміни Конституції України та перспективи реформування основного закону, пояснювати поняття установчої влади в Україні та особливості її реалізації; розмежовувати рішення та акти державотворення.	Питання, презентаційні проекти, тести
-/С10	Тема 3. Правотворчий процес	Знати поняття та стадії правотворчості, розмежовувати форми правотворчої діяльності; вміти пояснювати особливості правотворчої роботи Президента України, Кабінету Міністрів, міністерств та відомств України, нормативної роботи посадових осіб; аналізувати правотворчу роботу органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, участь органів самоорганізації населення у правотворчій роботі.	Захист міні-проектів, питання
6/8 Л3, Л4, С3	Тема 4. Законодавчий процес	Знати поняття, стадії та строки законодавчого процесу в Україні, пояснювати порядок організації підготовки проектів законів, реалізації права законодавчої ініціативи, аналізувати процедурні особливості розгляду законопроектів Верховною Радою України, підписання законопроектів Президентом України, накладання вето та його подолання; визначати порядок опублікування та введення в дію законів України.	Питання, тестові завдання
4/8 Л5, С4	Тема 4. Адміністративно-територіальний процес	Знати поняття та особливості територіального устрою України, порядок зміни території України, особливості правового режиму тимчасово окупованих територій; визначати територіальну основу діяльності державної влади та органів місцевого самоврядування, систему адміністративно-територіального устрою; аналізувати повноваження органів щодо зміни адміністративно-територіального устрою.	Питання, презентаційні проекти, тести
4/8 Л6, С5	Тема 5. Конституційні процесуальні основи правового статусу особи	Знати поняття, види та теорії конституційно-правового статусу особи; вміти пояснювати порядок набуття та припинення громадянства України; аналізувати процедури розгляду клопотань про прийняття до громадянства України, про поновлення в громадянстві України, про вихід з громадянства України, порядок встановлення належності до громадянства України, визначати процедури прийняття і виконання рішень у питаннях громадянства України.	Питання, тестові завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
28/50	Змістовий модуль 2. Конституційно-правові засади організації роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування		
6/8 Л7, С6, С7	Тема 7. Організація роботи Верховної Ради України	Знати порядок проведення сесій Верховної Ради України, розпорядок роботи парламенту, порядок денний сесії, порядок ведення пленарних засідань та прийняття рішень; пояснювати процедури формування об'єднань та робочих органів Верховної Ради; організацію розгляду питань парламентом та порядок голосування; аналізувати процедури прийняття актів Верховною Радою, її посадовими особами.	Питання, тестові завдання
-/10	Тема 8. Організація роботи народних депутатів України	Знати конституційно-правовий статус народних депутатів України, порядок вступу на посаду та припинення повноважень народного депутата України; аналізувати участь народних депутатів у роботі пленарних засідань, засідань комітетів, тимчасових спеціальних чи слідчих комісій, депутатських груп і фракцій, реалізацію депутатських повноважень у виборчому окрузі; пояснювати особливості процедур внесення, депутатських запитів та запитань.	Питання, практичні завдання/задачі
6/8 Л8, Л9, С8	Тема 9. Організація роботи Президента України	Знати конституційно-правові основи організації діяльності Президента України; аналізувати особливості організації діяльності Президента України як глави держави; вміти пояснювати особливості взаємовідносин Президента України з Кабінетом Міністрів України, іншими органами виконавчої влади, парламентом України та органами судової влади, визначати особливості організації роботи Ради національної безпеки та оборони України.	Питання, практичні завдання/задачі
6/8 Л10, С9, С10	Тема 10. Організація роботи Кабінету міністрів України	Знати порядок формування Уряду і припинення його повноважень, внутрішню структуру Кабміну, основи розподілу повноважень, пояснювати особливості підготовки і проведення засідань уряду; розмежовувати акти кабміну; аналізувати порядок утворення, реорганізації та ліквідації міністерств, державних комітетів та інших центральних органів державної виконавчої влади, організацію їхньої роботи.	Питання, практичні завдання/задачі
6/8 Л11, Л12, С11	Тема 11. Організація роботи Конституційного Суду України	Знати конституційно-правові основи порядку утворення Конституційного Суду України, основи організації його роботи; аналізувати конституційне провадження в Україні: учасники, основні форми та етапи, вміти пояснювати процедури відкриття провадження у справі, розгляду справ на пленарному засіданні; обґрунтовувати процесуальні вимоги до змісту рішень, ухвал і висновків Суду; аналізувати особливості провадження окремих категорій справ.	Реферати-повідомлення, питання, тести, задачі, модульний контроль

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/8 Л13, С12	Тема 12. Організація роботи органів місцевого самоврядування	Знати структуру місцевих рад, форми і методи їх роботи місцевих рад, аналізувати порядок проведення сесій, організації роботи постійних і тимчасових комісій, вміти пояснювати особливості роботи сільських, селищних, міських голів, а також голів районних та обласних рад, визначати структуру, порядок утворення, форми і методи роботи виконавчих комітетів рад, обґрунтовувати особливості служби в органах місцевого самоврядування.	Захист міні-проектів, питання

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр III

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л4	Л5	Л6		Л7		Л8, Л9		Л10		Л11 Л12		Л13
Семінарські заняття	С1		С2		С3		С4	С5	С6	С7		С8	С9	С10		С11	С12
Контроль знань								МК1								МК2	ІНД3

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення. Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці

належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів. Семінарські заняття також можуть включати розв'ання ситуаційних завдань, що слід вирішувати з анаступним алгоритмом:

1. Встановлення кола суспільних відносин, які передбачаються завданням.
2. Правова характеристика суті ситуаційного завдання.
3. Визначення нормативно-правової бази, необхідної для вирішення конкретної ситуації.
4. Всебічне і повне обґрунтування правових висновків стосовно вирішення конкретної ситуації.

У процесі семінарського заняття студенти вчатьс формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчатьс публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування конституційного процесуального законодавства України.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля. Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і виконання тестових завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену**.

Екзамен передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо. Завдання екзамену містять теоретичні питання з різних тем та змістовних модулів дисципліни.

Основними критеріями оцінювання екзамену, що характеризують рівень компетентності здобувача освіти, є:

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність, аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки тощо);
- уміння аналізувати фабулу та інтерпретувати правові акти та судові прецеденти.

Підсумкова оцінка виставляється із урахуванням балів за екзамен та відповідних вагових коефіцієнтів:

**ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговим коефіцієнтами**

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (підсумковий контроль)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до [Порядку визнання результатів, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти](#). Здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними результатами навчання навчальної дисципліни/освітньої програми. Детальна інформація про [НЕФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ](#) на сторінці Коледжу

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року зі змінами від 21 лютого 2014 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Спінчевська О.М. Конституційний юрисдикційний процес в Україні: сучасний стан та перспективи удосконалення: монографія. – Київ: КНТ, 2022. 246 с. URL : https://ccu.gov.ua/sites/default/files/spinchevska_o.m._konstytucijnyy_yurysdykciyny_proces_v_ukrayini_2022.pdf
3. Терлецький Д. С., Батан Ю. Д., Запорожець В. І. Конституційна юстиція : навч.- метод. посібник / за заг. ред. Д. С. Терлецького. Одеса, 2021. 154 с. URL : <http://surl.li/rkmrv>
4. Селіванов А.О. Конституційне правосуддя в Україні (навч.-метод. посібник) / А.О. Селіванов. - К.: Логос, 2018. 94 с. URL : https://dSPACE.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18700/1/Selivanov_KPU_2018.pdf
5. Селіванов А. О. Конституційний судовий процес (схеми нормативно-правової логістики) : наук.-практ. посіб. Київ : Логос, 2021. 43 с. URL : https://ccu.gov.ua/sites/default/files/selivanov_shem_2021_2.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Верховна Рада України	https://www.rada.gov.ua/
Президент України	https://www.president.gov.ua/
Кабінет Міністрів України	https://www.kmu.gov.ua/
Центральна виборча комісія	https://www.cvk.gov.ua/
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	https://ombudsman.gov.ua/
Міністерство юстиції України.	https://minjust.gov.ua
Законодавство України	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main
Голос України : газета Верховної Ради України	http://www.golos.com.ua/
Урядовий кур'єр : газета центральних органів виконавчої влади	https://ukurier.gov.ua/uk/
Видавництво Юридична практика	https://pravo.ua/
Юридичний вісник України : загальнонаціональна правова газета	https://yvu.com.ua/